

Nieuw plan in de maak voor de Heesseltsche Uiterwaarden

NEERIJNEN - Er zijn al stapels rapporten over verschenen, maar er is opnieuw een toekomstvisie over de Heesseltsche Uiterwaarden in de maak.

Op dinsdag 20 november wordt deze nieuwste visie gepresenteerd tijdens een debatavond in het Stroomhuis in Neerijnen. Ook een

onderhoudsplan voor de uiterwaarden wordt gepresenteerd. De Heesseltse uiterwaard heeft uiteraard een functie voor de waterberging, maar is ook voor natuurbehoud en -ontwikkeling van belang. De nieuwste visie moet met beide belangen rekening houden.

➡ Zie ook pagina 34

Waarom liggen er kribben in de Waal? Niet om schippers te wijzen waar ze moeten varen, wel om de rivier op zijn plaats te houden. Ze zijn dus belangrijk, die kribben. En toch wil Rijkswaterstaat ze verlagen.

Rijkswaterstaat is al gewaarschuwd: kribverlaging in de Waal is niet helemaal zonder risico's. En toch is die verlaging het wondermiddel om het het gevaar van extreem hoogwater in de Waal snel, dat wil zeggen voor 2015, te beteugelen.

„We gaan er zorgvuldig mee om”, beloofde riviermanager Cor Beekmans van Rijkswaterstaat deze week in Neerijnen. „Er is precies berekend hoeveel lager de kribben kunnen worden.” In de omgeving van Lent is dat een kleine meter, rond Neerijnen 20 tot 30 centimeter. Gemiddeld zullen de kribben bij Neerijnen dan jaarlijks zo'n zeventig dagen extra onder water kunnen verdwijnen.

Die kribverlaging is bedoeld om het water, bij hoogwater, snel af te

door
Eric Wijnacker

eric.wijnacker@gelderlander.nl

kunnen voeren van de Duitse grens tot de Noordzee. De kribben vormen nu nog vaak een barrière. Wat zou er gebeuren als er geen kribben zouden zijn? „Dan dreigt het geval dat de Waal gaat wandelen in de uiterwaard”, zegt Beekmans. „Een rivier heeft van nature de neiging om te krunkelen. De stroming zal dan soms een andere loop kiezen. Door de stroming van de oevers af te houden, dankzij die kribben, voorkom je dat.”

De kribben zorgen er deels ook voor dat de vaargeul op diepte blijft, omdat de stroming nu op het midden van de rivier sterker is en er minder grond laat liggen. Een iets minder diepe vaargeul kan, zegt Beekmans: „De vaargeul van de Waal is nu vaak dieper dan nodig. Door kribben te verlagen, wordt de stroming zwakker, maar dat kan de Waal wel hebben.”

De kribverlaging is een vrij goedkope manier om water snel af te voeren. Dit zou tot 2015 met enkele projecten voldoende moeten zijn om de dan verwachte maximale

waterafvoer aan te kunnen. Kribverlaging kost zo'n 100 miljoen euro, andere maatregelen, zoals dijkverleggingen en aanleg van nevengeulen, zijn veel duurder.

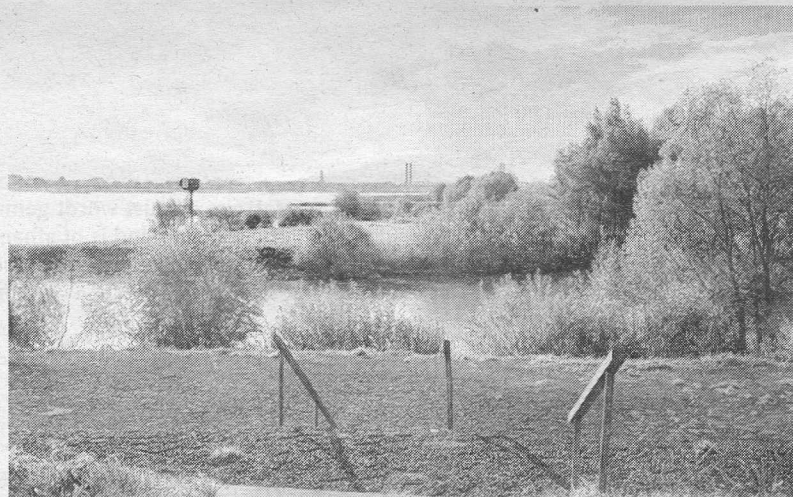
„En dijkverleggingen grijpen veel dieper in op de leefwereld van mensen. Ik kan mij nog een avond herinneren in Lienden, waar we dat voorstelden. Dat was geen leuke avond, om het zachtjes uit te drukken”, aldus Beekmans.

Langs de Waal zijn er plannen voor dijkverleggingen bij Lent (ingrijpend), Loenen, Heesselt en Brakel. „In Heesselt betreft het een klein stukje van de dijk tussen Vabrik en Heesselt. Daar zijn hoogstens een paar woningen bij betrokken”, aldus Beekmans. „Belanghebbenden weten dat dat niet voor 2015 onderzocht wordt. En wie weet, zijn er dan alternatieven met hetzelfde waterverlagende effect.” Nog niet alles ligt vast: „Er is een planologische kernbeslissing voor de aanpak van de rivieren door het parlement goedgekeurd. Als er betere ideeën komen, zijn aanpassingen mogelijk.”

Na 2015 zijn verdergaande aanpassingen nodig. „Dan zal het aanzien van het rivierengebied sterk veranderen. We hebben nu nog de tijd om te bedenken hoe we dat mooi gaan doen. Die kribverlaging verschaft ons de tijd.”

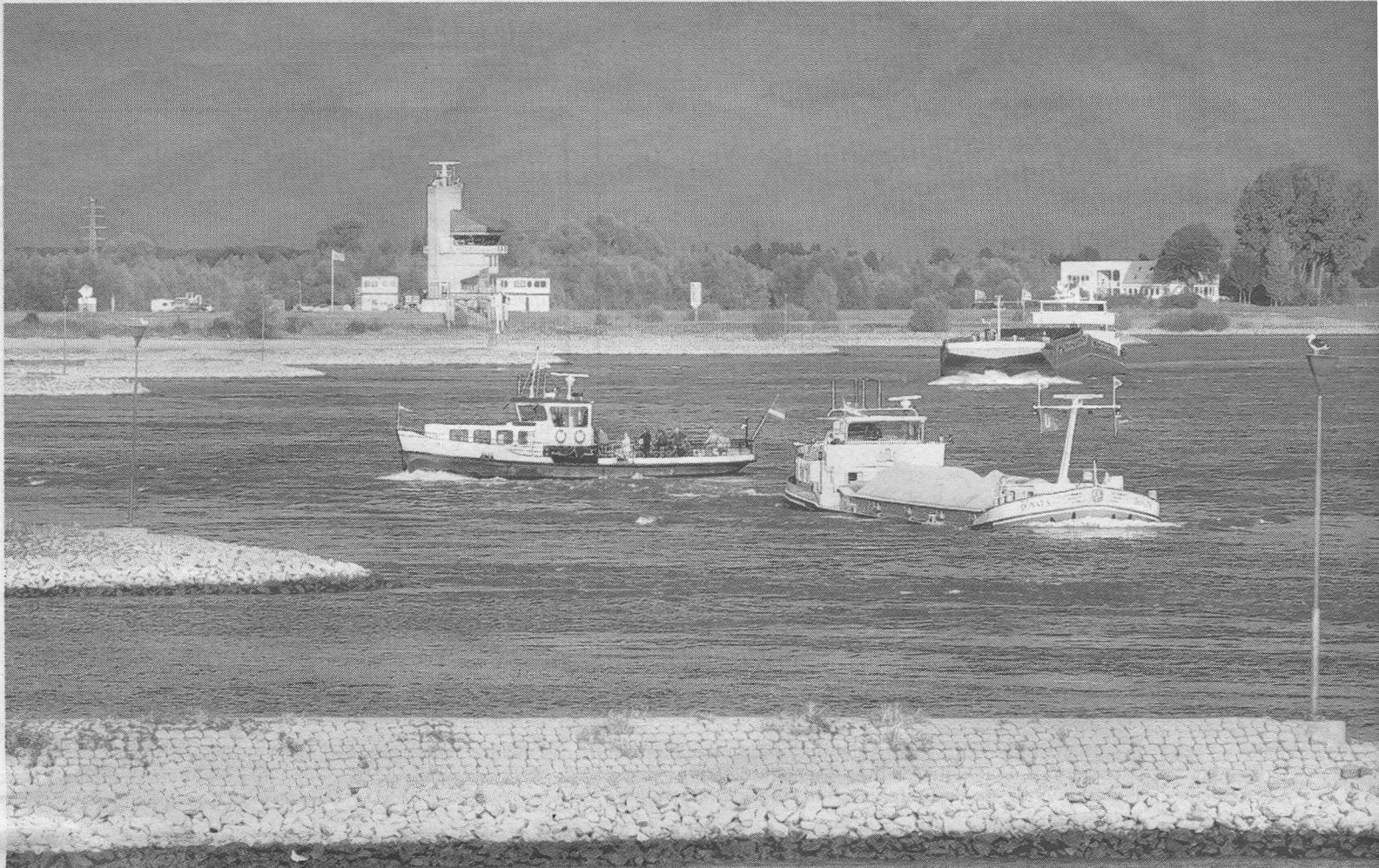
Aanpak Waal

- ▶ Er is **2,2 miljard euro** beschikbaar om het rivierengebied van Waal, Rijn en IJssel in 2015 hoogwaterbestendig te maken.
- ▶ Kribverlaging in Waal is relatief **goedkoop**: 100 miljoen euro.
- ▶ De dijken zijn nu in staat om een **watervloed** van 15.000 kubieke meter per seconde bij Lobith te verstouwen. In 2015 moet dat 16.000 zijn, over 50 jaar wellicht 18.000: het gevolg van de klimaatverandering.
- ▶ Ruimte voor de Rivier betekent niet dat er niets mag in uiterwaard: er zijn **plannen** bij Haaf ten en Opijnen (Bitumarin).

Het terrein van bitumenfabriek Bitumarin bij Opijnen: misschien is hier straks enige woningbouw mogelijk.

foto Jan Bouwhuis

De kribben in de Waal bij Tiel worden straks enkele tientallen centimeters afgegraven, zodat het water sneller afgevoerd kan worden. foto Jan Bouwhuis

WaalWeelde: rijp en groen welkom

NEERIJNEN - Een stortvloed aan ideeën kregen de dik tachtig bezoekers aan een informatieavond over de Waal in het Stroomhuis in Neerijnen deze week over zich uitgestort: nieuwe névengeulen, nieuwe wooneilandjes, meebewegen met de natuur, ontwikkeling van ecologische verbindingzones.

„Maar zullen we eerst eens kijken wat we willen behouden? Ik hoor alleen maar nieuw-nieuw-nieuw”, zei een inspreker. „Laat de Stifische uiterwaarden bij Ophemert en de Rijswaard bij Waardenburg

zoals ze zijn.” Er is nog iets dat aanwonenden bezighoudt: „Kwel door al dat water in de uiterwaard. Daar hoor je niemand over.”

Projectleider Daphne Willems van WaalWeelde was deze week naar het Stroomhuis getogen om te horen wat de mensen willen die zelf langs de rivier wonen. „Iedereen kan meepraten. Ook wij stellen veiligheid voorop, maar vragen ook om de ruimtelijke kwaliteit in het oog te houden. Het mag straks, ook waar dat nu niet het geval is, best mooi worden langs de Waal.

Ideeën zijn welkom, rijp of groen, behoudend of vernieuwend, we willen het allemaal horen.”

In WaalWeelde werken zeventien gemeenten langs de Waal samen met diverse instellingen en de Radboud Universiteit Nijmegen.

Aanvankelijk leek het erop dat Rijkswaterstaat en WaalWeelde elkaars tegenstanders zouden worden. „Maar we zijn het opvallend vaak met elkaar eens”, zegt riviermanager Cor Beekmans van Rijkswaterstaat. „Al denk ik wel dat de mooiste ideeën van WaalWeelde

uitwerking krijgen na 2015. Ik hoop dat er dan ook geld voor is.” Ook gemeenten hebben plannen. Neerijns wethouder D. Prossman. Zoals uitbreiding van de havenbedrijvigheid in Haaften en bescheiden woningbouw bij Bitumarin in Opijnen. Willems: „Bij Haaften is de Waal vrij nauw, dat ligt niet zo makkelijk. Maar Bitumarin ligt in de luwte van de stroming van de Waal. Daar is wellicht wat mogelijk.”

Meer info: www.waalweelde.nl